

LLETRES NUEVES

Dante desplicaríalo muncho meyor

SITEMÁTICAMENTE vivo negando
la esistencia (material) del Infiernu
(porque baxé a él
y t'alcontré ellí aguardándome)

morreré (sitemáticamente) afirmando
la esistencia (material) del Infiernu
(porque baxé a él
y t'alcontré acutándome un sitiu

ellí).
Dante desplicaríalo
(de xuru) muncho meyor
que
yo
mesmu.

NEL AMARO

Malditu vienres

MIRO
pa la muyer qu'amo
(malditu poeta de provincies)

camudase
fráxilmente nuna "poupéé"
(¡malditu vienres en provincies!).

NEL AMARO

Café de Place Blanche

NUECHE americana (París)
un individuu ensaya dellos
xuegos malabares
delante un desapegu total
de veceros y serviciu.
París (nueche americana)
na terraza
del Café de la Place Blanche
aquel individuu (desapegáu)
del trafuelgu de veceros
y camareros (ensin albandonar
los sos ensayos de malabares)
ufiértame una siella al delláu
de la suya (*"bones tardes
collazu, soi Benxamín Péret"*).
Namái puedo empapullar
un tímidu
Da-dá.

NEL AMARO

Escenografía

TAR (equí) namái pigazando
(ruxe la primera).
Personaxes de cartón (piedra)
(ruxe la segunda).
Nun (megalomaniácu) finximientu de paisaxe
(ruxe la tercera).
¡Toos a escena!
(¿De qué degorrios falamos agora?).

NEL AMARO

La tardi'l rayu

M. J. CANELLADA

La llábana o llabancu l'estragal, conózola yo bien. Les rayes afondaes, los piquinos, les cóncares pequeñes: tou eso taba sudando y llorando goteres. Eso é señal de ñube, de lloviu espesu de ñube.

Tou andaba pel cielo entrestalláu al revés naquella tardi. El gallu Pilara tenía cantáu tola mañana, alloquecú. Aquel ramalazu escuridá templáu qu'otres veces facía'l fondu de les ñubes pelles d'algodón tan blanques, colos arrodeos brillantes, era agora escuru y prietu.

La tualluca pequeña de les manes, que siempre andaba secándose tirada encima la espinera, debaxu mesmu del ventán de la cocina, non qu'estuviera puerca, non, pero hoi tenía unos rellumos vieyos de frescura antiguu. L'aire taba pesáu. El mesmu Sidoru (Sonia antes de qu'Isaac, el vetrinariu, pasara per equí y mos certificara que non era Sonia, sinón Sidoru) andaba dando estrañes marigüeltes llibres y sueltas n'aire. Dábales ensin un puntu d'apoyu, solamente n'equilibriu col rau. Güeno, pues Sidoru pasó dos veces siguies la patina o la manina per detrás de les oreyes. Esto y aquelles marigüeltes querín dicir que l'aire taba pesáu y que podía ún fincase nél.

Los ñubarrones mandaben retiñir les escuridaes. Solorru taben dos carros d'esos de ruedres cantaderes, vacíos y tumbaos. Tamién taba un hachu pequeñu, de picar lleñe, nos primeros pasos de la subidera, faciéndu-y compañía a una yuncla y unos fierros de cabruñar abandonaos ensin que naide-yos mandara nada, encima la duernona grande revoltiada, que non se sacaba del sitiu más que pa corar, facer tazaes el gochu y salalu pel samartín. Había per ellí tiraes unes madreñuques vieyes, abiertes y con cantesa les dos.

Güeno, pues el sombráu de solorru llenóse d'aire escuru, talmente como si atapeciera de repente y se fexera sólida la escuridá, y empenzara a espardese perende alantre. Tantu y tantu s'esperara, que la güela Rita antinó a facese con un ramiquín del lloréu de tres de casa, y amparó en samantu una mozada de ceniza frescu del forniellu de xunta'l llar.

Metanes nel mediu'l potril, nel sitiu más esplayáu qu'alcontró, añiclóse. Con tola

preparación, l'aspeutu y la seriedá d'un ritu antiguu (el pañuelu prietu atáu encima la frente, coles piques cruzaes pela ñuca, la saya ñegra y el mandil con rayes) pónxose a facer cola ceniza en suelu una cruz y bien iguada, los brazos bien permediaos. Mal acababa de facer la cruz, yá taba en suelu, sopelexada nun gran enviyón. Lluego contómos que tenía vistu una lluz amariella que baxaba pel Picu la Cuesta. Esconsoñó'l monte y dio'l reventón que partió en dos mitaes la primeriza y fonda escuridá de la tardi.

La casa fexérenla los güelos cuando se casaren, y estrenárenla. La cocina taba al nivel del corral. El quartu'l corredor caía mesmamente encima'l corral. Esti quartu hue la primera obra d'ampliación que fexeren los güelos ena casa. Fexérenlu cuando se casó'l primer fiyu.

Güeno, pues la chispa, aquella tardi, sintióse atraída pel fierru la cama del quartu'l corredor. Caltrió p'abaxu y siguió'l camín agudu del cuernu la Cachorra, que morrió entonces mesmu.

Tuvieren que pasar tres vezones del turnu de llimpieza en corral (tres o cuatro meses) pa que la piedra'l rayu apaiciera fincada y enterrada fonda debaxu'l cuchu.

Agora téngola yo en mio quartu, llimpia y llavada, como un amuletu: ye la piedra que baxó del cielo.

El rapazu que dormía na cama del quartu'l corredor, non despertó en tola tardi, aquella tardi'l rayu.